

UTSJOKI. Talvadas.

Kertomus tutkimuksista, jotka vt. amanu-
enssi Aarni Erä-Esko suoritti 11 - 12. 7. 1953
Muinaistieteellisen toimikunnan määräyksestä
Utsjoen pitäjän Talvadas-nimisessä paikassa,
joka on Outakosken kylää. Oppaana ja kertojana
oli Puoriskirkon isäntä Erkki Katekeetta.

K o d a n p o h j a:

MATTILAKNIEMI.

S. 3, n:o 2 ja liite 2.

Nuvvuskaiide-nimisen tunturin ja Niljoen välisellä, 30 - 50 m
levyisellä, Mattilakojan alapuolella ns. Mattilakniemessä,
on epäselvä kodanpohja. Se on epämääräisen neliön omuotoinen,
sivut 5 - 6 m, seinävallit n. metrin levyiset ja 0 - 10
sm:n korkuiset; liesi on keskellä lattiaa ja oviinakoilliseen
pään. - Paikka on n. 2 km:n päässä Tenosta.

A
PUORISKIRKKO. (Puoriskirkon talo, RN:o 41 (ennen 14), Outa-
kosken kylää, isäntä Erkki Katekeetta, osoite Outakoski,
Talvadas).

S. 3, N:o 1 ja liitteet 1, 3, 4, 5, 1 ja 6, 1.

Niljoen suun pohjoispuolella on Puoriskirkon talon asuinraken-
nusten lähettyvillä liitteeseen 1 merkityissä kohdissa saman
mallisia kodanpohjia kuin Utsjoen Coalgasboressa (ks. A. Erä-
Eskon kertomusta: Utsjoki, Kirkonkylä, 1953):

Kia 1.

6 x 5 m:n kirkon

N:o 1.

6 x 6 m:n mittainen, epämääräisen neliön muotoinen kodanpohja, jonka keskellä on liedenjäännös, oviaukko on pohjoiseen. - Oviaukon vaiheille kaivettiin 1 x 1 m:n laajuisen ja 1/2 m:n syvyinen koekuoppa. Turvekerroksesta tuli seulottaessa esille 2 harmaata pii-iskosta ja 2 luun kapaletta (Hist. os. 53070:1-4), turpeen alla oli noen värjäämää maata ja raaka maa alkoi 40 sm syvyydessä.

N:o 2.

Välittömästi edellisen vieressä on 4 x 4 m:n kokoinen, epämääräisen neliön muotoinen kodanpohja jonka liesi on keskellä lattiaa ja oviaukko pohjoiseen.

N:o 3.

6 x 6 m:n kokoinen, säännöllisen nelikulmion muotoinen kodanpohja, jonka liesi on keskellä lattiaa ja oviaukko pohjois-kulmassa.

N:o 4.

4 x 4 m:n kokoinen, säännöllisen neliön muotoinen kodanpohja, jonka liesi on keskellä lattiaa ja oviaukko länsiseinässä.

N:o 5.

6 x 6 m:n kokoinen, säännöllisen neliön muotoinen kodanpohja, jonka liesi on keskellä lattiaa ja oviaukko pohjoisseinässä.

N:o 6.

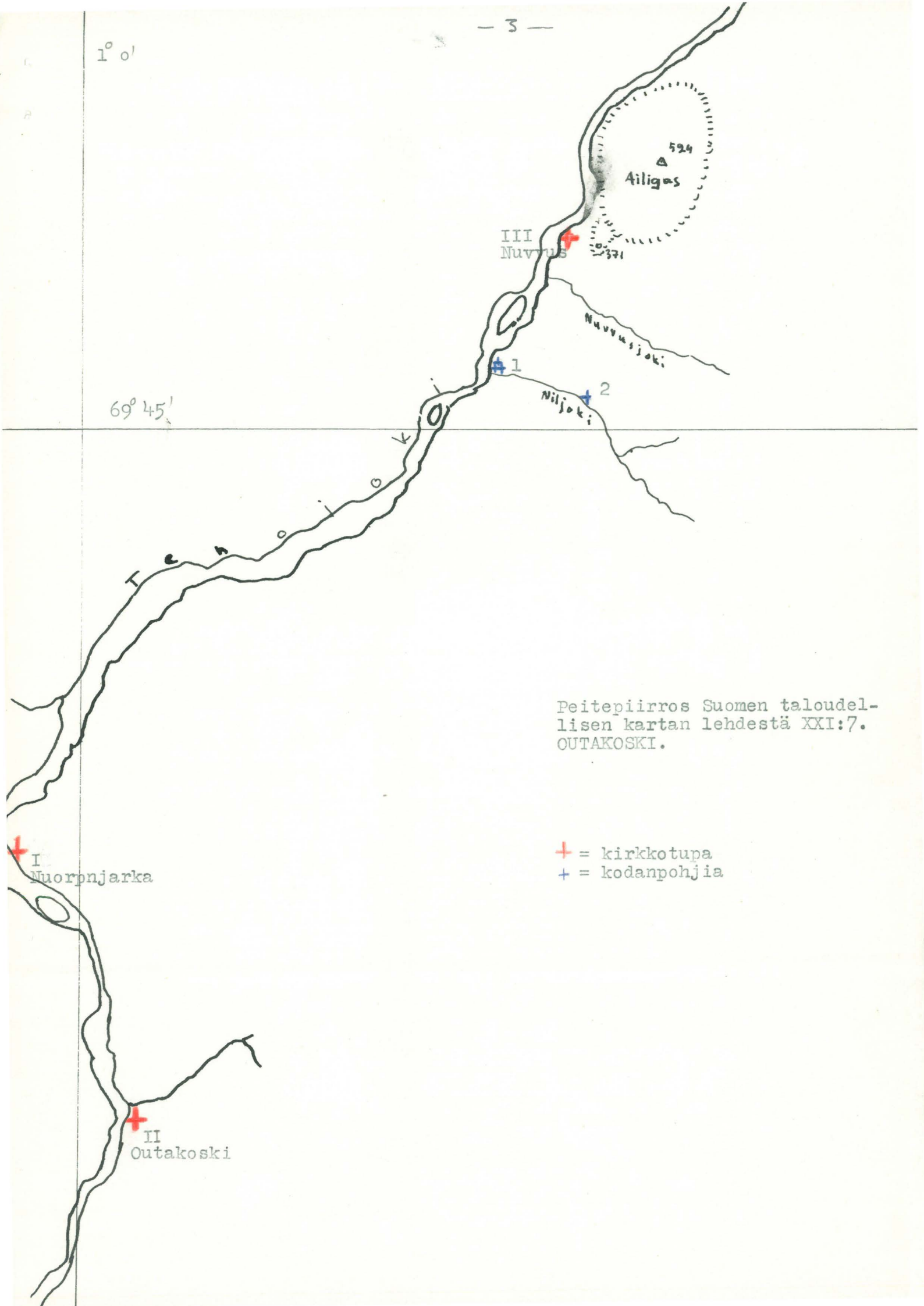
Isännän muistin aikana purettu turvekota.

N:o 7.

4 x 4 m:n kokoinen, pyöreähkö kodanpohja, joka on ilman liedenjäännöstä.

1° 0'

69° 45'

Peitepiirros Suomen taloudellisen kartan lehdestä XXI:7. OUTAKOSKI.

+ = kirkkotupa
 + = kodanpohjia

I Nuoronjarka

II Outakoski

III Nuvvujoki

Ailigas

Nuvvujoki

Niljoki

524

371

1

2

H a u t a u s m a i t a:

PUORISKIRKKO.

Edellä mainitulla kota-alueella, liitteeseen 1 A-kirjaimella merkityssä kohdassa ovat isännän kertoman mukaan norjalaiset "tiedemiehet" kaivelleet n. v. 1910 arvelleen paikkaa hautausmaaksi.

NUVVUS.

Nuvvusjokisuun pohjoispuolella sijaitsevan Piera Laidin talon pohjoispuolella oleva vanha kalmisto on kuulemma maanjaossa erotettu seurakunnan maaksi.

K i r k k o t u p a:

Valokuvat: liite 6,2 - 3.

Yllä mainitulla hautausmaalla Nuvvuksessa sijaitseva, aikaisemmin kiertokouluna käytetty kirkkotupa on useampaan eri kertaan paikoiltaan siirretty rakennus. Erkki Katekeetan mukaan ovat siirtämisvaiheet seuraavat: (ks. s. 2)

I) 1800-luvulla on kirkkotupa ollut NUORPNJARKA-nimisessä paikassa, josta se sitten siirrettiin Outakoskelle.

II) OUTAKOSKELLA 1800-luvulta n. vuoteen 1938.

III) NUVVUKSESSA vuoden 1938? jälkeen.

V a n h a p o s t i t i e:

NJALLAJOHKO^A -(oja). Norjan puolella!

Tiedustellessani Erkki Katekeetalta "Nullijoki"-nimistä paikkaa, jonka Porthan on maininnut sanomalehdessään v. 1791, arveli hän nimen tarkoittavan ojaa, jonka nimi on Njallajohko^a. Se on Utsjoen suulta Tenojokea ylävirkaan mennessä parin penikulman päässä, Borssesta hieman länteen, pohjoisesta Tenoon laskeva joki. Vanha postitie on kulkenut tätä jokea pitkin. (T.J.: Xyllä Nullijoki on sama kuin Niljoki.)

LIITELUETTELO:

P i i r r o k s i a

1. Kartta Niljoen suun pohjoispuolelta, Puoriskirkon talon rakennusryhmän ympäristöstä.

V a l o k u v i a:

2. Mattilakniemessä sijaitseva kodanpohja.

Puoriskirkon talon asuinrakennuksen ympäristöä:

3,1. Kodanpohjat n:o 1 ja 2.

3,2. - n:o 4, istuvasta henkilöstä oikealle.

3,3. - n:o 5.

4,1. - n:o 2 ja 1, oikealla seisovan henkilön kohdalla.

4,2. - n:o 4 edessä keskellä, n:o 1 ja 2 hieman kauempana.

5,1-3. Ailigas-tunturilta Tenojoen yläjuoksun suuntaan otettu panoraamakuva.

5,4. Kaukokuva 5,1:n ja 5,2:n rajalta, Nuvvusjoen suu. Teppaansaari, joka kartalle on merkitty väärin Talvadassaareksi.

5,5. Kaukokuva 5,2:sta, oikealla Piera Laiti'n talo.

6,1. Kaukokuva 5,1:stä, vasemmassa laidassa Niljoen suu.

6,2. Kaukokuva 5,3:sta, valkeaikkunaruutuinen tumma rakennus joen rannassa on kirkkotupa.

6,3. Kirkkotupa.